

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adóznak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalkán. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt. István-tér 1.	Felolós szerkesztő: BONTIZ FERENC. Kiadóhivatalos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttír szerkesztés 50 kr. Többesüri hirdetéseknel engedmény
--	---	--	---	---

A néppárt revíziót követel !!

Appropriáció.

(?) Holnap kezdi meg a képviselőház a költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A javaslat szerint az államháztartás f. évi bevételei 468,550.257, kiadásai pedig 468,529.061 írtra rugnának, a felesleg tehát 22,196 frtot tenne ki. Eltekintve attól, hogy ez a felesleg csak imaginárius, képzelt valami, a mennyiben a költségvetésbe nincsen belevéve a fogyasztási adók újabb felemelése által fedezendő azon 600,000 frt, melyet ujonc-hátralék címen szavazott meg a képviselőház, hogy tehát nem 22.196 frt felesleggel, hanem 577.804 frt deficittel »dicsekedhetünk«: ismételjük, eltekintve attól egy másik költségvetése is van a liberális kormánynak, erkölcsi költségvetése s főleg ez a költségvetés képezi tárgyát az appropriacionális vitának. Ezen vita a bizalmi kérdés körül forog s ezért fel fogja ölelni a kormány egész politikáját, törekvéseit, céljait, eszközeit. Ezek bírálatából áll az appropriacionális vita.

Az ellenzéki szónokok bizonyára fulmináns filippikákban fognak menyörögni a kormány ellen. Szemére fogják lobbantani, a mit az egész ország már amugy is tud: egyházpolitikai radikalizmusát, közjogi rideg és érthetetlen konzervativizmusát, a közgazdaság s a kisipar elhanyagolását, a nagy tőke érdekeinek előmozdítását, önző pártérdekeit, a választási visszaéléseket az általa terjesztett és nagyranövelt korrupciót és a többi,

és a többi. De mindezek a szebbnél szebb szónoklatok hiábavalók lesznek, a ház többsége meg fogja szavazni az appropriációt, a kormány pedig folytatni fogja politikának csufolt üzemleit ott, a hol elhagyta.

A néppártnak jelenleg csak egy tagja ül a képviselőházban s ezért kénytelenek vagyunk a sajtóban kifejezést adni azon feltétlen bizalmatlanságunknak, melylyel a kormány irányában viseltetünk. Tömören, világosan és félreérthetetlenül precizirozta ezen bizalmatlanságunkat Esterházy Miklós Móric, ki a főrendiház febr. 13-iki ülésén így fejtette ki a néppárt álláspontját:

Midőn az általa vallott elvek mindenféle gyanúsításoknak vannak kitéve, erkölcsi kötelessége megragadni az alkalmat, hogy nézeteit a főrendek előtt kifejtse, mert azon vád alól akar szabadulni, mintha meghátrálna, mintha politikai gyávaaságot követne el. Helyesli, hogy a kabinet ragaszkodik a 67-es alaphoz; mert ennek keretén belül kielégítést nyerhet minden oly kérdés, mely az állam politikai és gazdasági előmenetelét biztosítja. Az egyházpolitikai kérdésben azonban nem ért egyet a miniszterelnökkel, mert az úgy akarja e kérdést keresztül vinni, mint az előző kormány: bár ő azt hitte, hogy az új kormány igyekezni fog ezen törvényjavaslatot a vallásos érzelem sérelme nélkül keresztül venni. Nem hiszi azonban, hogy a kormány képes lenne ezen javaslatokat a vallásos érzelme sérelme nélkül keresztül vinni, s azért ő és pártja küzdeni fognak a kormány ellen és azt hiszi, hogy a győzelem az övék lesz. *A küzdelmet felveszi az alkotmányosság keretében.* A miniszterelnök bevallott gyengesége következtében hiányzik valami a programból, a mely pedig nagyon vitális kérdés; ez a munkáskérdés, az agráriusok érdekeinek istépolása. Ő tehát felveszi a harcot és egyfeleképen beszél mindig, úgy a főrendiházban, mint künn az életben, valamint négyesemközt tanácskozásban és azt mondja, hogy az a küzdelem, a melyet ő hirdet, az jogos és az ő kibontott zászlójuk alá nem azok sereglettek, a kik valamivel elégedetlenek, hanem azok, a kik látják, hogy a kormány és a pártja, az a párt, a mely szülte és támogatja, — mulasztásokat és végzetes tévedéseket követett el. Ne értsék őt félre, így szól a jobboldalhoz fordulva, de szükségesnek tartja, hogy a felhozott kérdésekkel foglalkozzanak és végre is határokat szabjanak az általános nyugtalanságnak.

Szavait így fejezi be: Visszatérek oda, a honnan kiindultam. Én szavazatommal nem fejezhetek ki bizalmat a kormány iránt, mert azon párt kebeléből neveztetett ki, a mely azt a rendszert képviselte, mely ellen csekély erőmmel küzdeni kívánok.

E szavak szolgáljanak egyszerűs mind válaszul azon igazán infámis támadásokra, melyeket a „Pester Lloyd“ keddi száma intéz Zichy Nándor gróf és a néppárt programja ellen. Ez a hosszú hasábu, de rövid tisztességű börczelap most már elvesztette minden józan gondolkodását és hidegvérét és a neveletlen gyerkőcök módjára nyelvét öltögeti a katholicizmusra, a néppártra, a népre. Fölmulthatatlan perfídiával tagadja, hogy a liberális sajtó már egy év óta hol nyíltan, hol leplezve követeli a kath. egyházi vagyon elkobzását s a kath. vallás porbaalacsonyítását és csak a börzeánereket jellemző hipokrizissal süti ránk katolikusokra, hogy mi terjesztjük a szocializmust és előkészítjük a forradalmat. Hogy micsoda komikum is rejlik e vádban, az csattanósan kitűnik egy épen most megjelent röpiratból, melynek álnévű szerzője azt bizonyítja rá a néppárt szervezőire, hogy — aulikusok s hogy a párt a konzervativ érdekek védelmére alakult. No már, hogy lehet valaki egyszerre szocialista és aulikus, forradalmár és konzervativ, azt mi a mi véges-eszünkkel fel nem foghatjuk.

Az appropriacionális vitának egyik legérdekesebb és mindenestre legaktuálisabb része lesz a parlamenti helyzet közelebbvittele a tisztázáshoz. Apponyi és Szapáry grófok ki fogják fejteni a vita folyamán, miért perhorreszkálják a kormány által kontemplált fuziót, a függetlenségi és 48-as párt pedig újra fogja megállapítani magatartását a kormánnyal szemben. És ez lesz talán legpraktikusabb haszna a vitának, mert azon sok zür-zavar után, mely már hóna-

pok óta uralkodik az ország házában, már általánossá vált azon óhaj, hogy végre valahára tisztán lássunk.

Az állami anyakönyvvezetés Fejérmegyében. Tegnap délelőtt értekezlet volt a megyeházán, melyen Fiáth Miklós báró elnöklété alatt részt vett a megyének összes főszolgabírái, Heinrich Lajos főügyész, Udvardi Sándor főszámvevő és Kenessey Lajos és Molnár Béla megyei bizottsági tagok. Az értekezlet tárgyát a belügyminiszternek az állami anyakönyvvezetés behozatalára vonatkozó ismeretes körrendeletei képezték. Hogy mit határoztak az urak, az egy nagyon ismeretes közhelyi elmondva, a jövő titka. Csak annyi szivárgott ki a zártajtók mögött tartott értekezletből, hogy Fejérmegyében is a jegyzői kar lesz „kittintetve” az állami anyakönyvek vezetésével.

A csáktornyai választás.

A csáktornyai választás már a „magasabbközéleti erkölcsi kultusza” szempontjából is sokkal érdekesebb, mintsem szabad volna föltéte egy-hamar napirendre térni. Egy Szombathelyen megjelenő szubvencionált liberális lapocskára azt ujságolja egészen komoly képpel, hogy perbe fognak több horvát papot, kik a csáktornyai választás alkalmával „igattak”. A nélkül, hogy ezen mesét komolyan venni akarnók, közöljük itt csáktornyai tudósítónk visszaemlékezéseit a választásra.

Csáktornya, február 19.

Elterjedvén a hír, hogy a választó helyen, Csáktornyan a választás napjára a vendégfogadók és koromahelyiségek mind lefoglaltattak a Wlassics-pártiaktól, azt gondoltam magamban, hogy ily vandalizmus a ma nagy garral hirdetett humanizmus mellett nem történhetik meg. Hiszen nyílt attentátum volna a közegészségügy ellen. téli időszakban, zord, fagyos időnél fűdél alól kiszorítani, kizárni egy egész néposztályt, egy nagy néptömeget; az ellen csak

mégis protestálni fognak a közegészségügy őrei; ha más nem, legalább a mi idevaló orvos uraink, nevezetesen dr. Krössövecz tisztí főorvos, dr. Wolf Adolf nedelici (dráva-vásárhelyi) körorvos, a ki egyuttal a yörökösorszt szamaritánus-egylet orvos is: És a mit az ember nem hitt, nem hihetett, mégis megtörtént. A választás előtti napon már bizonyossá lett ez. Hová hát a szegény néppel, néppártiakkal? Hogy szabad ég alatt ne álljanak egész napon át kint a kemény hidegen, a szent-Ferenciek zárdájában fognak összegyűlekezni és a kik elsőnek felvonultak, azok oda is jöttek. De mi történt? Lássuk a liberális humanizmus nagyobb dicsőségére. Adatván Gózon választási elnök urnak az ajánló levél, a Major-párti bizalmi férfiak előadták neki, hogy ily körülmények közt a néppárti szavazók a zárdában lesznek. És az elnök ur, mit tett erre?

— Azt nem engedhetem meg, — ugymond — mert az a választási rayonon kívül esik. (1)

És ezen kijelentését azzal indokolta, hogy a zárdát kiürítette és egész nap csendőri őrizet alatt tartotta, nem bocsátva senkit (legkevésbé papot) se ki, se be. Nem kell ehhez kommentár, mert mindenki belátja, mily gyönyörű (!) választási szabadság uralkodott Csáktornyan.

Ha már annyira ragaszkodni kell a választási rayonhoz, gondolták a bizalmi férfiak magukban, hát felkerjük az elnököt, állítasson legalább katonai kordont (hiszen katona volt untig elég), hogy ne férhesse nek hivatalnok a mi szavazóinkhoz.

— No, hát menjünk, nézzük meg, — mondá Gózon ur kegyesen és lássuk, hogyan akarják ezt?

Midőn megmutatták neki, lakonikusan azt felelte:

— Ezt nem tehetem meg!

Ezzel hátat fordított és ott hagyott bennünket. Mást, ugy hiszem, nem is gondolhatott magában, minthogy: Legyen szabad a vásár!

Hogy mi mindent csináltak a Wlassics-pártiak künn a papokkal, az az érseki titkár esetéből nagyjából ismeretes. Még csak az nem volt megemlítve, hogy Derkosz káplán a csendőrök még láncokkal is megkínálták, hogy künt merete mutatni magát. (Ő maga beszélt.) Pedig hej! de bátran és szabadon jártak-keltek az izrael-

liták összeseregelve minden tájról. Kanizsáról (magam láttam egy szerkesztőt), Vasasról (Horvátország), Mura-Szerdahelyről egy bizonyos Breier, sőt még a stájerországi Polstrauból is egy bizonyos Friedrich, a kik aztán hősiesen viselték magukat Friedrichről azt beszélté a nép, hogy nyíltan azt mondták:

— Nem sokára templomaitokból magazinjaink lesznek.

Hát bent a szavazó teremben mi történt? Ott volt aztán az igazi rend és igazságos pontosság. Ha bejött egy lelkes, még ha bizalmi férfi volt is, szólni kívánván talán velünk, bizalmi férfikkal, azonnal figyelmeztette az elnök:

— Mit keres itt fötisztelendő ur? Hagyja el a termet. (Az illető papok neveit csak úgy zárjel alatt sugom meg: Tislér József helyettes alesperes-plébános, Matossovics István plébános, Zirák Zvonimir plébános, Varga János plébános, Angyán Aurél szent-ferencendi volt adminisztrátor, a jelenlegi adminisztrátor, Kengyelics káplán és Vugrinec káplán.) Epen úgy bánt velők az elnök, mintha valami jött-ment nép lettek volna, a kik egy baktát sem adóznak az országnak; pedig teszem Matossovics fizet legalább is 450 frt adót. Tislér szintén s így tovább. Hanem aztán másoknak, persze nagyjából rész izraelitáknak, szabad volt a ki és bejárás ugy, hogy a teremben szakadatlanul volt legalább 15—20 hivatalon egyén, rendezők és nem rendezők, természetesen oly viselettel, mint az izraelitáknál szokásos.

Hát még a folyosók! Azok pláne tömve voltak izraelitákkal. Közük ott figuráltak a csendőrök s nem volt ki parancsolt, azaz pardon, nem volt, ki felszólította volna őket a hivatalnok eltávolítására.

(Folytatjuk.)

A dunaszerdahelyi választás.

Hetyey Samu kanonok a hercegprímási iroda igazgatója a következő sorokat intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Valaki „Strigonita” álnév alatt a „Fejérmegyei Napló” 20. számában a lefolyt dunaszerdahelyi választásról írván, Papának Márk alsónyárasdi és Huszár István bőszi plébánosok eljárását nyilvános megrovással sújtja. Ha a feltevés, melyen Strigonita meg-

TÁRCA.

Albrecht főherceg mint magyar gazda.

Az elhunyt főherceg egyike volt Magyarországnak legnagyobb földbirtokosainak és pedig nem a szó közönséges értelmében. Baranyamegyében terül el egy egész kis német hercegség nagyjából, mintegy 11 négyszög mértföldnyi területű uradalma, Mosonmegyében pedig a m.-óvári mintegy 3 négyszög mértföldnyi területű birtoka.

Mindkét uradalom eredetileg a törökvi Savoyai Eugén herceg tulajdonát képezte, ki azt a karlowitzi békekötés után I. Leopold oszászártól hűstettoi elismerésül ajándékba kapta. A nőtelen Eugén hercegnek elhunyt után a birtok a korona javaihoz vissza esatoltattak, de a szász-tescheni Albert herceg neje: Mária-Krisztina megvásárolta és utódok hiányában Károly Lajos főhercegnek hagyományozta. Ez utóbbi Albert halála után 1822-ben hitbizományt alapítván, halála után 1847. óta legidősebb fia Albrecht főherceg birtokolja.

A m.-óvári és bellyei uradalmakat a főherceg kezdetől fogva a szó szoros értelmében mintaszerűen kezelte. A m.-óvári uradalom Bécs közelében a legkedvezőbb viszonyok között volt, hogy az az intenzív gazdálkodás legmagasabb fokára emeltessék. Az egész uradalom a tejtermelésre alapítva óriási nemes szarvasmarha létszámmal bir, emellett a gazdasági iparágak legkülönbözőbb nemei

bevezetvék. Így az uradalom sörgyárral, egy nagy és egy kisebb malmalmmal bir. A földmívelés nagy része gőzekével történik, a mi Magyarországon itt vezetett be először, az uradalomnak több mint 20 kilométer hosszú lóvasutja és telefonhálózata is van.

A bellyei uradalom intenzív gazdálkodás tekintetében a m.-óvári mögött áll, mert ott a gazdálkodási viszonyok egészen mások. A bellyei uradalom legnagyobb munkálátát az uradalommal határos Duna és Dráva áradásaitól való mentesítés képezi. Ez a munkát tulajdonképpen még e század legelső évében kezdetett meg és az egész században folytatva 1854-ben az Albrecht gát Monyorósról Kópácsig 32,3 kilométer hosszúságban, 1875-ben a Kölked-Darázsi 16,2 kilométer hosszúságban befejeztetvén az uradalom területéből 21,641 hold ármentesített. Az 1897-iki árvíz katasztrófa azonban évtizedek munkáját egyszerre tette tönkre, a midőn március 10 és 11-iki közötti éjjelen óriási felhőszakadás és vihar után az ár Tapolea, Mogyoród és Albertfalvánál 6,43 méter magasság mellett előzönlötte a töltést, átszakította és 10—20 méter szakadásokat bontva szédlületes erővel özönlött a gátterületbe. Hasonló sors érte az összes töltéseket és védműveket. A katasztrófa hírére a főherceg maga azonnal leutazott birtokának pusztulását látni és tisztjeinek az árvíz alatt tanúsított „önfeláldozó fáradszorgalmat munkásságát” értesülvén, Bécsbe visszatérte után meléghangú levélben fejezte ki elismerését, egyuttal a védgátakat azonnali újból való készítését ren-

delte el, a melyet már azon év júliusában elkezdvén 1877-ben fejezték be. Az összes vízmentesítési munkálatok kerek 1,250,000 frtba kerültek, a mentesített 21,641 hold terület egy kat. holdjára 43 frt 97 kr. teher jutván.

Már ezt megelőzőleg is, de ezután épen kettőszött erővel folyt az uradalom felszerelése és a modern gazdálkodás berendezése s bár más, de a mostohább viszonyoknak megfelelő lehető intenzív gazdálkodás folyt itt is.

A főherceg mindkét uradalmán valóságos mintagazdálkodás folyt nagyban. A főherceg szerencsés tapintata mindig meg tudta választani terjedelmes uradalmi vezetőjét, a kik ismét a gazdatiszti kart oly módon szervezték s oly egyénekből állították össze, a kik nélkül ez uradalmaknak oly magas nivóra való emelése soha sem sikerült volna. E mellett a főherceg érzékelte birta a gazdasági dolgok iránt és soha sem riadt vissza olyan, sokszor igen nagy anyagi áldozatoktól sem, a melyeket új kulturák bevezetése, vagy az uradalmak egyéb felszerelési megkivántak. A kir. herceg uradalmi minden kiállítások képviselve voltak, minden versenyen, kívül állítván ki, ezzel is mutatva, hogy a kevésbé tehetségesek elől a tért nem akarja elhódítani, de példát és tanulságot szolgáltatni igen.

Az óriási uradalmak ugy voltak felszerelve, a mely valóságos mintagazdasággá tetté és a minek következtében általában az volt a vélemény, hogy nem jövedelmeznek,

rovása felépült, igaz: jól tette — az illetők megérdemelték.

Van azonban Strigonita cikkében olyan gyanúsítás is, melyet épen, mint morum censornak illet volna kerülnie — nehorog midőn mást az egyház tanairól kitanít — ő maga az Isten negyedik parancsolatát szegje meg. Azt írja ugyanis Huszár bőfői plébánosról, hogy „még nem volt bátorsága nyíltan a kath. egyház ellen fellépni, másrészt a kath. egyház mellett sem akart vallani, mert akkor tán a kilátásba helyezett eszerei piros pánthát, avagy még többet — talán egy kanoniat is elvesztett volna“. Ha szavainak értelmét cikkirő felfogja, megéri az insinüációnak nagyságát is, melylyel egyházi hatóságát és főpásztorát illeti. Pedig a papnak, tehát Strigonitának is kell tudnia, hogy a rágalmazás rút bűn és pedig annál rútabb, minél magasabb, minél tiszteletreméltóbb az, ki ellen irányul.

Esztergom, 1895. február 20-án.

Hetyey Samu

kanonok, hercegprimási
irodai igazgató.

Albrecht főherceg †

Albrecht főherceg halála mély részvétet kelt Európaszerte. Az uralkodó családok mind részvétáviratokat intéztek Ferenc József királyhoz, kit legjobb barátjának, a Habsburg-ház Nesztorának halála mélyen lesújtott. A sajtó a lehető legrokonszenvesebben nyilatkozik az elhunyt főherceg érdemeiről s a hadtörténet legnagyobb alakjai közé helyezi a custozzai győzöt. Különösen jól esik konstatálnunk, hogy a magyar sajtó féltetéve minden fájdalmas visszaemlékezést az őszinte részvét hangján emlékezik meg a főhercegről és nyíltan elismeri, hogy a monarchia és különösen a hadsereg egyik leg-erősebb támaszát veszítette *Albrecht* főhercegen.

Ő felsége értesülvén a halálesetről f. hó 18 d. u. Cap-St. Martinból nem Arcoba, a mint tervezte, hanem Bécsbe utazott, a hova

kedden éjjel 11 órakor érkezett. A vonat elindulása előtt *Diétz* prefektus részvétét fejezte ki *Albrecht* főherceg halálán, mire a király így felelt: „Nagy veszteség a birodalomnak és talán még inkább az én szívemnek. Nagy hadvezér volt és nekem is barátom.“ Mielőtt ő felsége *olhagyta Cap-St.-Martint*, táviratilag értesítette *Faure* köztársasági elnököt a lesújtó hírről s köszönetét fejezte ki ama előzékenységgel s vendégszeretetért, melyben a franciák részesítették. *Faure* elnök ő felsége táviratára igen meleghangu részvétávirattal válaszolt.

A magyar képviselőház kedden ülést tartott, melyen *Szilágyi Dezső* elnök bejelentette *Albrecht* főherceg halálát. Az elhunyt főherceg érdemeinek rövid jellemzése után indítványozta, hogy: a ház fejezze ki részvétét a királynak, a ház jegyzőkönyvébe igtassa ezen részvéte kifejezését és végül bizza meg az elnökséget, hogy a ház érzelmeinek kifejezését a trón színe elé juttassa.

A ház az indítványt egyhangulag elfogadta.

Ugyancsak kedden a főrendiház is tartott ülést. *Szilágyi József* elnök megilletődve jelentette *Albrecht* főherceg halálát. Kiemelte az elhunyt főherceg katonai érdemeit, jellemezte őt mint kitünő gazdát és polgárt és végül határozatképpen kimondta, hogy: a főrendiház jegyzőkönyvében adjon kifejezést részvétének, küldöttségileg képviseltesse magát a temetésen és bizza meg az elnököt a főrendek bánatos érzelmeinek és részvétének a főrendház nevében 6 es. és apostoli kir. felsége előtt való tolmácsolásával.

A küldöttség tagjai *Károlyi Tibor* gróf alelnök vezetése alatt *Schuster* Konstantin váci püspök, *Zichy Nándor* gróf, *Széchényi Gyula* gróf, *Draskovich Gyula* gróf, *Ghyecz Béla* és *Radó Kálmán*.

Hasonlóképen fejezték ki részvétüket a horvát tartománygyűlés és az osztrák reichsrath.

A külföldi udvarok közül a német császár, a Hohenzollern-ház összes tagjai, a bajor udvar, a spanyol, luxemburgi, belgrádi, római, londoni, szt-pétervári, stockholmi, kopenhágai, bukaresti és szófiai udvarok fejezték ki részvétüket.

holott, a mint az uradalmak évenként megjelölt statisztikai adatai bizonyítják, olyan anyagi hasznót is eredményeztek, a mely a mai viszonyok között valóban nagy.

Gazdatisztjei iránt mindenkor atyai gondosságot tanúsított. Nincs ez országban uradalom, a mely jobban fizetné tisztjeit s a mely jobban gondoskodnék elagott tisztjei és eszéledeiről és azok hátrahagyott családjáról.

A főherceg fiatalabb korában többször ellátogatott birtokai megtekintésére. Belyére többször kirándult vadászni Európa pártján szarvasait, de a m.-óvári uradalomnak *Mária Terézia* vendéglakásául szolgált féltoronyi kastélya is többször látta fejedelmi urát falai között. Ez alkalommal mindig iparkodott személyes bő információt szerezni uradalmairól és e látogatásait az uradalom fejlődésében mindig egy nagyobb elhatározó lépés követte. Idősebb korában látogatásai ritkábbak voltak.

Albrecht főherceggel Magyarországnak nemcsak egyik legelőkelőbb, egyik legnagyobb, hanem egyszersmind egyik legjobb gazdája is sirba szállt, a ki, habár arra szükség nem volt, sokkal többet és behatóbban foglalkozott birtokaival, mint sok olyan más, a ki abból kénytelen megélni. (Hazánk)

A szabadkőművesség.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája. —

A szabadkőművesség eredetéről sokat írtak és vitatkoztak az emberek. Fölvitték

eredetét Salamon templomáig, Noé napjáig, sőt még tovább: Adámig, Szent-Mihály arkangyalig, — végre egész Istenig, mintha ezek mind szabadkőművesek lettek volna, pedig be van bizonyítva, hogy a szabadkőművesség nem dicsékedhetik ily ősrégi multtal, mert a maga valódiságában az utóbbi századok piszkos szüleménye és határozottan angol eredetű intézmény.

1717-ik év február havában tartották első alakuló gyűlésüket Londonban és ugyanazon év június 24-én állították fel első páholyukat *Sayer* Antal elnöklété alatt. A szabályzatot kiválólag hárman dolgozták: *Desarguiliers* kálvinista pásztor, *Payne* György régész és *Anderson* János anglikán szónok. 1717-től 1722-ig társakat gyűjtöttek és várták az időpontot, amíg megerősödnek, hogy gyors és meglepő tevékenységgel foghassanak majd munkájukhoz.

Eleinte Angolországban, Irlandban és Skóciában terjedtek el; 1725-ben átleptek a francia határokat és innen lehatoltak Spanyolországba. 1731-ben látjuk első kísérleteiket Hollandiában és az orosz birodalomban, valamint Észak-Amerikában.

1733-ban benyomultak Poroszországba és Ausztriába, mintegy 25 év alatt a szabadkőművességet ismerték meg Afrika és India egyes részeiben is.

Magukon kívül voltak örömkömben, mikor társulatuk gyors elterjedését látták. Könnyű volt munkájuk, mert egyes országokban elő volt már készítve számukra a

A főherceg tetemének Bécsbe való szállítására s a temetésre nézve eddig tett intézkedéseket ma terjesztik ő Felsőge elé. A király és az összes főhercegek a halottas kocsi után fognak menni s a menettel együtt érkeznek a templomba. A csapatokat vagy *Krieghamer* hadügyminiszter vagy *Beck* báró tábornagy fogja vezetni. A közönséget hűfőn és kedden bocsátják a koporsóhoz, a temetés valószínűleg szordán lesz. *József* főherceg holnap érkezik Fiuméből Bécsbe. A temetésen az összes fegyvernemek lesznek képviselve. Küldöttségeket valószínűleg csak azon ezredek menesztenek Bécsbe, melyeknek az elhunyt főherceg tulajdonosuk volt. Ezek közt van a *N.-Kanizsán* állomásozó 44. sz. gyalogezred.

Székesfejérvárott az összes katonai épületekre gyászlobogókat tűztek ki. Egyébiránt csak a *Szögyény-Marich*-féle házról lóg le fekete zászló.

Albrecht főherceg halála Baranyában, hol az elhunyt nagy kiterjedésű birtokai vannak, nagy megilletődést keltett. Baranyamegye küldöttségileg fogja magát a temetésen képviseltetni.

BELFÖLD

— **Bende Imre püspök és a nyitrai néppárt.** A „Ny. Sz.“ legutóbbi száma írja: „A magát szabadelvű pártnak nevező, de tényleg a legnagyobb szolgaságban sanyalódó heloták, hogy veszett ügyükön segítsenek, nem áttalanak katolikus választóink között azt híresztelni, hogy a szabadelvű párti jelöltet néhány pap, sőt még maga a nyitrai püspök ur is támogatja. Az illetők már megkapták ugyan a nyitrai hannoveraiaktól a választ. Mi csak azt sajnáljuk, hogy egy katolikus püspökről feltehetik, miszerint nem a katolikus, hanem a szabadelvű jelölt mellett foglalna állást. Ezt reá nézve a legnagyobb sértésnek tartanók, s egyuttal a *leghatározottabban kijelentjük, miszerint a fenti ráfogás légből kapott koholmány s Bende*

talaj. Franciaországban segített nekik a rossz irányu bölcselet, Németországban a protestantizmus, Angliában az anglikanizmus, de a katolikus vidékeken nehezen honosultak meg.

Segítségükre volt az a titokzatos modor, melybe tanáikat és eljárásukat öltöztették és hogy rettenetes esküvel falszták körül titkaikat. Hízolgéssel, színelit hódolattal a társadalom főbb alakjait igyekeztek megnyerni, kiknek pártfogását azután mindenféle módon kihasználták. Nagyon természetes, hogy magas Mecenásaiak nem világosították fel teljesen sem elveikről sem terveikről; mert ekkor aligha kapnak fensőbb körökben, a trónoktól pártfogókat; azt mutatták meg ezeknek, a miről tudták, hogy tetszeni fog, a többi és rendszeren a legfontosabb rész a páholy legbeavatottabb tagjainak titka maradt. Névsoraikba felvették *Lorena* toszkánai herceget, *II. Frigyes* stb.

Munkálkodásaikra legalkalmasabb helynek Franciaország látszott. Értvedeken át serényen dolgoztak ott, alá kellett ásni a vallást, a papságot, az igazságot és jogot, mert egy olyan borzasztó forradalmat előkészíteni, mint a milyen a nagy francia forradalom volt, nem gyermekjáték.

Kitört ez végre a kellő előkészület után és égrecsapó lángjaiban bevilágította Európát.

A társadalmi tűzvész által megromlott emberek nem vették észre ezen undok műnek szerzőit és mivel a szabadkőművesek azt hirdették, hogy a francia forradalom csupa szerencse, hogy annyi ezer és ezer ártatlan

püspök ur a néppárt jelöltjét támogatója.

A nyitrai választó-kerületben erős a csoportosulás a néppárt zászlaja körül. Ugy látjuk, hogy a meggyőződés és az elvek szentsége hidegen fogadják azokat az apró kísérleteket, melyeket Latkóczy érdeklődésben mozgásba hoztak. A néppárt elveit viszi a választók közé, a kormánypart elvek helyett — pressziót és tömegtelen sok ígéretet. Egyike a legszebb választásoknak lesz tehát a nyitrai, ha az államtitkári kinevezés csakugyan megtörténik; mert ígérekkel csak ott lehet győzni, ahol van, aki a kérésigéreteknek hisz. A kerület választói pedig igen felcsodáltak, kivált Latkóczy egyházpolitikájáért; de más különben so tudnak lelkesülni oly férfúért, akit nekik a minap még a Budapesti Hírlap is mint „parlamentari strébert” mutatott be a szakállamtitkárok között.

— **A néppárt szervezkedése** hozzánk érkezett jelentések szerint Csongrádon, Szatmárott, Fehértemplomban és Kun-Félgyházán serényen folyik a nép nagy lelkesedéssel olvassa és teszi magáévá a néppárt programját.

— **A főrendiház és az egyházpolitika.** A főrendiház, félhivatalos jelentés szerint, előbb az 1895. évi költségvetést fogja tárgyalni, mielőtt a képviselőház erre vonatkozó nuncijuma átérkezik; csak a költségvetés elintézése után, alkalmasint március 4-én kerülnek napirendre a még elintézetlen egyházpolitikai javaslatok. Bánffy báró még mindig „tárgyal” a főrendi ellenzék egyes tagjaival, Wlassics kultuszminiszter pedig tegnap látogatást tett a hercegprímásnál, mely látogatás egy liberális lap szerint a függő javaslatok érdekében történt. Mi ismételtül kijelentjük, hogy a főrendiháznak hithű tagjai ma is ép oly határozottan visszautasítják a függő javaslatokat, mint visszautasították az őszszel.

— **Katholikus körök.** A csókai *katholikus kör* alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta. — Az *ürményi kath. kör* vasárnap tartott ünnepélyes megnyitó üléséből a következő üdvözlő táviratot intézte Zichy Nándor grófhoz: „Az ürményi kath. kör a mai ünnepély alkalmából Exzellenciádat mint szent hitünk igaz apostolát és vezérét hódolattal üdvözlő és

ember legvilkolása: szent igazság; hogy annyi méltatlan rablás és szárműzés: tiszta becsület és nemzeti erény, — az emberek milliói szokott felületességükben elhitték, hogy a világ talán már nem is állana, ha Franciaország nem égett volna forradalmának iszonyu tüzeiben.

A szabadkőműveség nem tudta eltitkolni azt, ami leginkább a begyében volt, t. i. a vallás elleni gyűlöletét. Gyűlölte a keresztet lelke mélyéből és első sorban ez ellen kezdte meg a harcot.

De hát egy ugrással nem érhetett el az atheismusig, ezt is elő kellett készítenie. Megindult tehát a vallás-közönyösség útján. A katolicizmus volt előtte a legnagyobb akadály.

Hogy fáradozása sikeresebb legyen, szerződött munkatársak gyanánt a többi vallási felekezeteket és ezek nagyobb részét bele mentek a hálójába.

Miért is no, mikor arról volt szó, hogy a katolicizmus gyengüljön, ha lehet, pusztuljon!

A vallásfelekezetek mindig megszegy-nülve érezték a katolicizmus fenségét, és igazságát és szükkeblüleg mindegyik azt remélte, hogy a Róma megdől, majd neki jut osztályrészül a hit világalma.

Igen, ha nem lesz többé katolicizmus, az egész világ protestáns lesz, gondolták a jámbor pásztorok, nem mondja akkor senki szemünkbe, hogy megtagadták tulajdonképoni eredetüket. Az emberiség el fogja

feltétlenül követőhöz csatlakozik. — **A római almsi kath. kör** e hó 17-én élénken látogatott felolvasó ülést tartott, melyen Lehoczky Dániel földbirtokos több érdekes elbeszélést olvasott föl. Ezek közül különösen kitűnt „egy Amerikába költöző, jobb hazát kereső magyar gazda története”. A tagok a felolvasót lelkesen megéltézték. — **A vassari kath. kör** saját pénztára javára e hó 23., 24. és 25-én működő színelőadásokat rendez. Színe hozzák Szigligetinek „A esziamdia mint kísértet” e. 3 felvonásos népszínművét. — **Nagy-Tapolcsányban**, mint örömmel értesülünk, *kath. kör* van alakulóban. A körnek már 70-nél több tagja van. — **Az alsó-alapi kath. kör** alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Az állami anyakönyvek Szabolcsmegyében.** Nyiregyházáról jelentik, hogy Szabolcsmegye közigazgatási bizottsága elfogadta az alispán azon javaslatát, mely szerint Nyiregyházán kívül a megyében 40 önálló községben és 41 községi csoportban lennének állami anyakönyvi kerületek szervezendők. Anyakönyvvezetőikül egy-két kivétellel a községi jegyzőket hozza javaslatba a bizottság.

— **A fuzió elmarad.** A mit előre mondtunk, az megtörtént. Bánffy bárónak a fuzió létesítésére vonatkozó törekvései meghiusultak. Félhivatalosan jelentik, hogy a kormány óhajtott a fuziót, de a nemzeti párt vezérfőnöki kijelentették, hogy ők programjuk minden részéhez változatlanul ragaszkodnak. Ép oly sikertelenen maradtak a tárgyalások Szapáry Gyula gróffal is. A kormányra pedig rácsitálhatjuk most: Auf dem Dache sitzt ein Greis, der sich nicht zu helfen weiss...

— **A korona kabinetje.** Mikor a múlt nyáron állítólag „bécsi körök” befolytak a magyar egyházpolitikára s a válságokra a kormány lapjai nagy mérgesen azt a tételt állították fel, hogy a kormány bizony az ország kormánya, nem pedig a koronáé. Most fordítanak egyet. A kormány, mint-hogy a nemzetnél abszolút nem talál bízalomra, most tökéletesen úgy viseli magát, mint egy valószínű udvari kabinet. Ezt félhivatalosan be is vallja, sőt dicsekedik vele,

felejteti azt, ami Krisztustól Lutherig történt és e kettőt protestáns hitében összekapcsolja olváshatatlannal. Krisztus az Isten fia, kinek nem Péter, Pál, János stb., hanem dr. Luther, Kalvin és Zwingli voltak apostolai.

A katolicizmus elleni harcot szívesen nézték a keleti szakadárak is. Mily pompás dolog lesz, ha Róma mégis elesik, ezt akartuk mi már 1053-ban. Tudjuk ugyan, hogy Rómának tana igaz, hite szent; de megbocsáthatatlan vétke a büszke nyugati városnak, hogy nem szentesítette ambícióját, hogy megtörni készült akaratságunkat és nem játszott kezeinkre politikai céljainkban.

Mi elvesztettük az egyházi fonhatóságot, mit pénzért Konstantinápolyból eladtunk Moszkvának, hol szépen rátette vas markát I. Péter orosz cár.

Ha nekünk nincs, a nyugatiaknak se legyen egyházi önkormányzatuk.

Lehető-e tehát szebb muzsika a keleti szakadárak fülében, mint az, melynek szövege hirdeté, hogy egy az Isten, de száz meg száz vallás, a világon csak egy undokság van: a papság.

Említenünk sem kellene a zsidóságot, ennek irigysége és ellenszenve kétségtelen. Még nem felejtették el Jeruzsálemet az orthodox zsidók, ma is sirni szeretnének falainál.

Filarete.

— Vége köv. —

hogy Bánffy egyenesen a korona hívta meg a kormány élére és mint a P. H. írja, most is a korona fővédnöksége, mintegy kegyur-sága alatt áll. Hát t. liberalisok, most tetszik, a mi még néhány hónappal ezelőtt nem tetszett?

— **A függetlenségi és 48-as párt** holnap este tartandó értekezletén a fog dőlni a párt létkérdése. A pártnak számos egyébként liberális tagja azon tapasztalatra jutott, hogy míg ők szépen megszavazták a kormányt az egyházpolitikát, addig a kormány által utasított főispánok az egyes megyékben a kormánypart táborába esalogatta a párt vidéki tagjait és szavazó polgárait. Ez az ügy a holnapi konferencián is szóba fog kerülni s azonkívül a függetlenségi képviselők az appropriációs vita folyamán heves támadásokat készülnék intézni a kormány ellen. A szervezkedési mozgalom egyetlen látható eredménye eddig az, hogy Juszt Gyula pártelnök állása erősen megintott.

— **A székelyek a kormány ellen.** Háromszék megyében az érdekes hír érkezik, hogy ott nagyszabású mozgalom indult meg, mely szerint a megye választó polgárai Tompa Miklós alispán elnöke alatt „Háromszéki székely-egyesület” alakulnak, melynek nyíltan bevallott célja az, hogy a kormány által a székely földre importált képviselők kiküszöbölésével olyan férfiakat küldjenek a parlamentbe, akik a helyi viszonyok és szükségletek ismeretével érdekeiket a törvényhozásban lelkiismeretesen képviseljük.

A moóri iskolák.

Nemrég azt irtuk, hogy Moórott mozgalódtak az elemi népiskolák államosításán. Az ügyre vonatkozólag most a következő sorokat vettük:

Moór, február 19.

Moórott van három felekezeti iskola: a katolikus 7 tanteremmel és 8 tanítóval, a reformatus 1 tanteremmel és a zsidó 2 tanteremmel. 1870-ben az akkori tanfelügyelő biztársára Moórott felekezeten kívüli (közös) iskola jött létre négy tanteremmel. Miután minden felekezet saját iskoláját fentartotta, sőt a katolikusok két tanteremmel megszaporították iskolájukat, a közös iskola két tanteremre leapt.

A moóri közös iskolának támogatói nagyobb része a moóri intelligenciából kerültek ki, bizonyára azért, mert Moórott a kath. tanulók 90 százaléka parasztyerekekből áll. A közös iskola híveinek célja tehát az volt, hogy a paraszttól elkülönített saját iskolájuk legyen. Kivételtettek e tekintetbe: — és becsületükre legyen mondva — az uradalmak gazdaszetei kik gyermekeiket rendszeres kath. tanítókkal taníttatták.

Több éven át a kath. iskola a közössel békeességben élt, elférték egymás mellett, míg a múlt év nyarán a kormány Moórott állami iskolát állított fel. Ezen iskola tanítói megpendítették azon eszmét, hogy jó lenne a moóri közös iskolát államosítani. Találtak is pártfogókat, nevezetesen a közös iskolaszéket és elhatározták, hogy felirnak a kormányhoz állami népiskoláért, és azzal argumentáltak: Miért ne kérnénk állami iskolát, hiszen akkor a tanítókat az állam fizeti, pénzünk meg zsebünkben marad.

— A moóri izr. hitközség hozzá csatlakozott a mozgalomhoz, de csak feltételeken, s próba évre. A ref. hitközség is hozzá csatlakozott szintén feltételeken. — Másik lépés az azonban a nagyobb rész derék és jómódú földművelőből álló rom. kath. iskolaszék, mely a közös iskolaszék átiratát, melyben csatlakozásra hívott fel, két tag kivételével (Szing György közigyám és Korb Mihály bíró, kik egyszersmind a közös iskolaszék tagjai is) elvetették. Volt köztük, ki azt hangoztatta: „Szégyen volna ránk, ha gyermekeink tanítóit az állam, illetőleg más polgároknak az államhoz fizetett pénzéből kellene eltartani, magunk is bírjuk azt.” A dolognak vége az, hogy a f. hó 14-én

tartott közös iskolaszéki gyűlésen elhatározták, hogy állami iskolát kérnek a kormánytól, négy osztályt fiúk, négyet pedig leányok számára.

Várjuk tehát a kormány határozatát, de el akarjuk binni, hogy a kormány előbb jól fogja magát informáltatni a moóri viszonyok felől, mert esetleg több lenne az iskola, mint a mennyi kell.

Moórott minden felekezet abban a helyzetben van, hogy ki-ki a maga iskoláját fenn tudja tartani. A földmivesek pedig el vannak tükelve, hogy gyermekeiket minden körülmények közt csak katolikus iskolába járatták.

Titkári jelentés

a „székesfejvári felsővárosi szt. József-ről címzett róm. kath. kisdedovó-egylet“ 1894. évi működéséről.

Tekintetes közgyűlés!

Az évek jönnek, az évek mennek egymás után. Minden év tüntet fel egy az egyes ember, mint a társulatok, egyletek életében előnyös vagy hátrányos mozzanatok, eseményeket. Ezeknek tudása, ismerete szükséges azért, hogy a jövőben az ezekből levonható konzekvenciák legyenek cselekedeteink rugói. A „székesfejvári felsővárosi szt. József-ről címzett róm. kath. kisdedovó-egylet“ alapszabályainak 14. §-a értelmében csekélységemnek, mint az óvoda-egylet ez időszerű titkáriának jutott az a kötelesség, hogy az egylet 1894. évi történetét, eseményeit jelen alkalommal a tek. közgyűlés elé terjeszsem. — Jelen-tésemet tehát röviden bár, de a fontosabb események felolvasásával a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Felolvasatott az egyesület által f. hó 17-én tartott közgyűlésén.

1. A lefolyt 1894. évben az egylet által fenntartott kisdedovó-intézetbe beiratkozott 168 óvoda köteles. Ezek közül január hónapban járt 24 gyermek, februárban 22, márciusban 37, áprilisban 74, májusban 78, júniusban 84, júliusban 77, augusztusban 56, szeptemberben 64, októberben 51, novemberben 54, decemberben pedig 57 gyermek. — Vallásra nézve ezek közül róm. kath. volt 157, ág. ev. 1, izr. 10 gyermek. — Korra nézve a legfiatalabb 3, a legidősebb 6 éves volt. Haláleset az egész évben nem fordult elő s az egészségi állapot is elég kedvező volt. — Óvodíj fizetés alól felmentetett igazolt szegénység alapján 8 növendék.

2. A lefolyt évben az egyesület folyó ügyeinek elintézése céljából 2 választmányi ülés és egy közgyűlés tartott. A dec. hó 2-án tartott választmányi ülés főbb tárgyai a következők voltak: a) Gondnok ur jelentette, hogy az óvoda épületen eszközölt nagyobb javítások 225 frtba kerültek. b) Szöllősy Etel óvónő kérelmezte eddigi 500 frt. fizetésének 600 frtra leendő felemelését, ezt azonban a választmány ez idő szerint teljesíthetőknek nem tartja az egylet vagyoni helyzetéből kifolyólag — s így azt határozta, hogy a kérelem teljesítését akkorra tartja fen, a midőn azt a pénztár állapota meg fogja engedni. c) A karácsonyfa-ünnepély megtartása ügyében főt. elnök ur előterjesztést tett, mely a választmány által el is fogadtatott s így a karácsonyfa-ünnepély megtartása elhatároztatott.

Mint méltóztatnak tudni, ezen ünnepély a múlt év karácsony estjén nagyszámú vendég jelenlétében meg is tartott. Hálás köszönet illeti ezért azon nemeslelkű nagy jötevőket, a kik adományaikkal megszerezték az évben is az ártatlan kisdedeknek azt az igaz örömet, mely a várva-várt kis Jézuska ajándékából minden egyes óvodai növendéknek arcáról visszatükröződött. Emelte az ünnepély fényét egyletünk nagylelkű és bőkezű legnagyobb jötevőjének: mélt. Prifach József nagyprepost ur, egyletünk kegyes védnökének személyes megjelenése. Mint a múlt években, ugy-ez évi ünnepélyen is, gyönyörű megnyitó beszédet intézett ő méltósága a szülőkhoz és a kisdedekhez. Ami az ünnepély anyagi oldalát illeti, arról tek. Liszits István gondnok ur lesz szives jelentését a tek. közgyűlés elé terjeszteni. Én csak annyit említek fel itt, hogy az ünnepély költségeire gyűjtés útján 65 frt. 25 kr. folyt be.

3) Egyletünk tagjainak száma a lefolyt évben a következő volt: alapítótág 45, rendes-tag 38 és páriolótág 31. E szerint szaporodott az alapítótágok száma 1-el, a rendes tagoké 2-vel, a páriolótágoké pedig 3-mal. Az alapítótágok sorából azonban kiragadott a kérelhetetlen halál 1 lelkes tagot a múlt év folyamán s ez Felmayer István ur volt. Az ő. v. f. n.!

4. Az egylet vagyoni helyzetéről örömmel jelenthetem, hogy bár a lefolyt évben nagyobb összeget vett igénybe az óvoda épület tartozása, mégis az 1893. évi 440 frt. 46 kr. pénztári maradvánnyal szemben az 1894. évi dec. hó 31-ki pénztári maradvány 699 frt. 51 kr-t tüntet fel. Hogy azonban így kedvező eredménnyel záródott a múlt évi egyleti számadás, azt a tagok tagsági díjainak rendes befizetése mellett, főleg egyletünk kegyes nagyjötevőinek adományai tették lehetővé.

Es itt első sorban Méltóságos Prifach József kegyes védnökünket kell említenem, aki a múlt évben is 500 frtot kegyeskedett az óvoda céljaira ajándékozni. Ezen kívül vegyes adományok címén bejött 111 frt 31 kr. Székesfejvári szab. kir. város évi segély összege pedig 300 frt volt. Áldja meg a kisdedek jószágos Istene egyletünk kegyes védnökét és a többi jötevőinket!

Mind ezek előterjesztése után az 1894. évről szóló ezen jelentésemet azon hó óhajjal fejezem be, hogy ezen nagybecsű támogatás melyet egyes nagy jötevőinken kívül a nemes város áldozatkéze közönsége is oly elismerésre és hálás köszönetre méltó módon tanúsít egyletünk iránt: soha meg ne szünjék; hogy ez által a kisdedek megóvására emelt kisdedovó-dánk még igen sokáig szolgáljon a gyermek nevelés első bázisául, a mely alapnevelésre azután később biztosan építhessenek a többi alsó- és felsőbb tan- és nevelőintézetek, s hogy az így nevelt polgárokból nyerjen örömet, boldog meglepedést egy nemes város, mint a mindnyájunk által forrón szeretett magyar haza!

Isten bő áldása kísérje minden-
kor az egyesület buzgó működését!

Székesfejvárott, 1895. febr. 17-én,

MAGÓKÁROLY,
egyleti titkár.

Telefon-jelentések.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 21. (Saját tudósítónktól). A tegnapi ülésen Endrey Gyulának az alföldi inségek felszólalásaihoz vonatkozó indítványt tárgyalták. Urányi az ország összes inségeire kívánja a segélyt kiterjeszteni. — Hoek János kérdésére Wlassics miniszter kijelenti, hogy a püspökladányi uradalomból 1000 holdat szétosztották az inségek közt.

Helffy Ignác munkát kíván adni az inségeknek.

Perczel Dezső belügyminiszter kifejti az alföldi ins. g okait.

Bartók Lajos és Veress József felszólalásai után

Bánffy Dezső br. miniszterelnök kijelenti, hogy szombaton értekezlet ül össze az inség gyors megszüntetése ügyében.

Polónyi Géza és Papp Elek után Apponyi Albert gróf szemére hányja a kormánynak, hogy oly későn vett tudomást az inségről.

Még Perczel Dezső, Sima Ferenc, Molnár Jezsaiás és Bessenyei Ferenc beszéltek, mire a ház Endrey indítványát egyhangulag elfogadta.

TÁVIRATOK.

Albrecht főherceg halála.

Bécs, február 21. (Ered. táv.) A l-brecht főherceg temetése alkalmával a király az összes főhercegek élén gyalog fogja kísérni a koporsót. A gyászmenetben, mely a Ringstrassen keresztül fog haladni, részt vesz a teljes bécsi garnizon. A temetésen a bécsi ezrednek egy százada fog

a halottas kocsit előtt haladni. Széchenyi Antal gróf főudvarmester ideérkezett. Az elhunyt főherceg hitbizományát két részre osztva Frigyes és Károly István főhercegek örökölték. Berlinből jelentik, hogy Vilmos császár a hadsereg rendeleti közlönyében közölt rendkívül megleghangu hadparancsban emlékezett meg Albrecht főhercegről, mint hű barátjáról s a német hadsereg egyik marsalljáról.

A valuta kérdés.

Bécs, febr. 21. (Ered. táv.) Az osztrák valutakérdés ép oly kétesértékű, mint a magyar. A nemzeti liberális frakció interpellációt szándékozik intézni a pénzügyminiszterhez, miért vett fel egy a mai pénzügyi viszonyoknak meg nem felelő alakban 4%-os kölcsönt, miért történt ez konzorcium segítségével és végre, miért történt a kötvények eladása oly mélyen a napi árfolyam alatt.

A pápa jubileuma.

Róma, febr. 20. (Ered. táv.) XIII. Leo pápa ma, papává történt megválasztása 18-ik évfordulóján esendes misét mondott. azután pedig fogadta a biborosi kollegium, a diplomáciai testület és számos más egyházi és világi méltóság üdvözléleit.

Városi és vidéki hírek.

— Dr. Steiner Fülöp megyés püspök IV. számú körlevele a nagybőjtre vonatkozó intézkedéseket tartalmazza. A körlevél Rómában február 15-én kelt.

— Rákócy korabeli okmányok a városi irattárban. Moenich Károly városi levéltáros a milleniumi kiállítás alkalmából eszközölt kutatásai közben a városi irattárban nagy mennyiségű Rákócy korabeli okmányt és levelet talált, melyek történelmi nevezetességűek, a mennyiben a kor viszonyaira, de különösen városunk belétele vonatkozólag érdekes adatokat nyújtanak.

— Adományok a bodméri kápolnára. A Bodmérön építendő kápolna költségeire küldtek szerkesztőségünkhöz: Zsinikó István kanonok (Pécs) 5 frtot és Bosánkovics Kuhl Fanni urhölgy (Kalocsa) 3 frtot. A 8 frtot rendeltetési helyére juttattuk.

— Orvosok mint képviselőjelöltek. A „Közegészségügyi Kalauz“ legutóbbi számában a következő érdekes hírt olvasunk: „A jövő országgyűlési választások alkalmára eddig 37 orvos tudatta velünk, hogy képviselőjelöltképp fel fog lépni. Köztük 11 Budapestről, a többi a provinciáról. Nálunk a fő, hogy a jelölt orvos legyen, vagy gyógyszerész; politikai pártállásával nem törődünk. Ugy értesülünk, hogy közelebb a gyógyszerészek is tömörülni fognak ily irányban. A jövő parlamentbe 20 orvosnak és 20 gyógyszerésznek be kell jutnia a képviselőházba, ha török, ha szakad, mert ez státusunk életkérdése.“

— Halálozás. Mély részvétellel vettük a gyászhirot, hogy Olay József nyugalmazott miniszteri tanácsos f. hó 17-én életének 78. évében végleggyűlési következtében Zsámbékon jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemét f. hó 18-án d. u. 3 órakor helyezték örök nyugalomra a róm. kath. egyház szertartásai szerint a zsámbéki temetőben. Az elhunytat gyermekei, unokái, dédunokái s rokonai gyászolják.

— Tánomulatság. A vaáli iparos ifjuság 1895. febr. 23-án a Deutsch Lajos-féle nagyvendéglőben zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a meghívók már szétküldettek. Belépti díj: 50 kr. Kezdeté 8 órakor.

— Gyászhiro. Részvétellel vettük azt a gyászhirot, hogy nagyréthei Molnár Irma, Molnár Sándor m. kir. honvéd-alezredes leánya f. hó 19-én este 9 órakor élte 14-ik évében meghalt. Az elhunytanak hült tetemét ma d. u. 3 órakor fogják a róm. kath. egyház szertartásai szerint a „Feltámadás“-ról nevezett temetőben örök nyugalomra helyezni. A boldogultat szülei, két testvére s nagyszámú rokonság gyászolja.

— **Visszatérés.** Iszka-Szent-Györgyi levelezőnk írja nekünk, hogy ott vasárnap Kalmár Zsuzsánna 24 éves menyasszony ünnepélyes szertartások között visszatért a román kath. anyaszentegyház kebelébe. A hitvallást Horváth Sándor plébános kezébe tette le.

— **Elhagyta a gyermekét.** Buzási Ferenc 40 éves, magyar-almási születésű kocsis f. hó elején eltávozott hazulról a nélkül, hogy kiskorú gyermekének elátásáról gondoskodott volna. A szívtelen apát a budapesti kapitányság országszerte körözötteti.

— **Hadkötelesek körözése.** A duna-adoronyi sorozó járásban az 1895. évben megejtendő ujonccsallításra felhívott hadkötelesek közül Burlovits Dániel, Cserenyés József, Davida Mihály, Gavrán Tamás, Grozdits Márk, Gurák Antal Pál, Koehlar Jakab, Kovács Antal, Madár János, Neubauer Antal, Polakovits Ferenc, Resnyák Antal, Rosztán Mihály, Slimó Ferenc, Tóth Károly, Horváth István érdi illetőségű, Moharos Söfő Károly, Tóth István, Végmann Mihály, Fodor István, Füsü János, Göncöl György, Hahn Antal, Kocsosi Kálmán, Kocsis István, Kun István, Kuti Mihály, Mester István, Németh János, Pataki József, Polányi József rácalmási illetőségű, Roszkopf József, Szabó György, Szalai Mihály, Szentpéteri Pál, Szniók István, Szumonyó Mihály, Takáts József, Tunyogi József, Tunyogi István, Vas István orosi illetőségű, Pintér János kispostagi illetőségű, Győrő János, Győrfi György, Nomes György, Stadler György bánaesi illetőségű, Dovits János, Halász János, Kocsis István, Kokits István és Petrovics János battai illetőségű hadkötelesek ismeretlen helyen tartózkodnak. A duna-adoronyi főszozógabiró ezért tekintettel a közeledő sorozásra elrendelte köröztetésüket.

— **A példa vonz.** A hon-és városatyák liberális theológiája rohamosan hódít a böles kupaktanács tagjai között is. Fejérmegye egyik községében történt minap, hogy a plébános az iskolában a hetedik parancsról katekizált, mely úgy szól: Ne orozz. Arra buzdította a tanulókat, hogy járjanak szorgalmatosan az Isten házába, mert a ki az Istennek nem engedelmeskedik, az az embereknek sem fog engedelmeskedni. Végre azzal fejezte be előadását, hogy az ilyenekből lesznek a családok, rablók, szóval más vagyonának megkárosítói. A község érdeemes pénztárosa — a ki mellesleg mondva soha sem szokott templomba járni — taláira érezte magát a gyermekeknek adott ezen oktatás által és másnap a református községi bíró elé citáltatta a plébánost. A plébános mosolyogva hallgatja a tisztu kezű községi pénztáros vádbeszédjét, a ki püspökökkel, miniszterrel, patronussal fenyegetőzik, s mikor az kifogy a szuszából, odaszól neki: „Ugyan Pál gazda, hát azt mondtam én, hogy kolmd lop, csal? En csak azt mondtam, hogy a templomkerülőkölből lesznek a családok és zsiványok. En sem arról nem tehetek, ha kolmd enyveskezik, sem arról, ha templomba nem jár. A kinek nem ingo, ne vegye magára! A pénztáros szegyenkezve elkullog, de a bíró még utána kiáltja: „Bizonny pénztáros uram, a mi papunk is csak azt prédikálja, hogy nem szabad lopni és hogy templomba kell járni!”

— **Titkos farsangolók.** A csákberenyi irodalmi pincének ismeretlen és kedélyes látogatói vannak. Az irodalom személyzete ugyanis azt vette észre a napokban, hogy dacára a pincebeli legszebb rendnek, dacára a záruk sérthetlenségének az ürmös hordok tartalma egyre kevesbedik, olyan formán, mint a Baál-isteneknek szánt elemózsia, melyet ismeretlen kezek reggelre eltüntettek. Egyszerre aztán széthintett szalmát találtak a pince bejáratánál, de ez nem vezetett nyomra, másnap pedig megjelentek a falra írt titkos szavak. Az egyik hordó fenekére krétával felírva találták: „Itt voltunk, ittunk, mulattunk... és feleltünk.” Valószínűleg ez a pár sor írás lesz a veszedelme

a titkos élvezetekben gyönyörködő betörőknek, a kik álkules segélyével hatoltak a pincébe és ott tivornyáztak, sőt, hogy szükségét ne szenvedjenek, mindennapra való kis italt is vittek magukkal. A tettesek nagyon közeli ismeretségben vannak a hordók tartalmával, mert mindig ki tudták választani azt, a mitől a gyomruk meg nem fájdul, a fejük azonban valószínűleg meg fog fájdulni.

— **Vigyázatlanság.** Martini József 21 éves, ettyeki legény a napokban — mint onnan írják — egy tulerösen megtöltött pisztolyt sütött el. A töltés a pisztolyt szétvetette s Martin balkezét teljesen szétromosolta, a minék következtében Martin néhány napi szenvedés után meghalt.

— **Népesedési mozgalom.** Szekes-Fejérvárott f. hó 10-étől 17-ig született összesen 28 gyermek, és pedig 11 fi, 17 nő; ezek közül törvényes 11 fi, 13 nő, törvénytelen 4 nő; halva született 1 fi. Meghalt a lefolyt idő alatt 12 ember: 5 cseesemő, 7 felnőtt. Mint halálok szerepelt: tüdővész 2, bronchitis 1 esetben.

— **Vesztett macska.** Várpalotáról írja levelezőnk, hogy ott a napokban Farkas András ottani lakos unokája megsimogatta a gunnyasztó macskát, mire az állat felugrott s a kis leány arcát össze-vissza harapdálta. A sikoltás... ott termelt a gyermek bátyja s a dühös állat ennek a kezét is megmarta. Ekkor vették csak észre, hogy a macska veszett. Midőn ez történt, már hire járt, hogy a községben több veszett macska is van. A veszett állatokat nyomban kiirtották; a községi orvos pedig intézkedett, hogy a két megmárt gyermek a Hőgyész-féle intézetbe szállíttassék.

— **Elítélt verekedők.** Németh Imre és Ferenc gyurói lakosok Fedák Istvánt 1884. november 26-án azért, mert vele a koresmában szóváltásba keveredtek, megtámadták az utcán s doronggal leütötték. A törvényszék őket ezért a f. hó 19-én tartott végtárgyaláson 1—1 évi börtönrre ítélte. A kir. ügyész s a vádlottak felebbezték.

— **Végtárgyalás.** Mészáros Józsefné iráncsai lakos egy elleno elrendelt árverés alkalmával az ott levő Jakab István községi bíró sodrófával fenyegette s így a végrehajtást megakadályozta. A szekesfejérvári törvényszék a f. hó 19-én tartott végtárgyalás alkalmával eme vitéz tettéért 14 napi fogsárra ítélte. A vádlott s a kir. ügyész fellebbezték.

Irodalom és Művészet.

— **Turolla Emma Szekesfejérvárott.** Nagy vendégo lesz március hó 2-án a szekesfejérvári színháznak; ugyanis e napon Turolla Emma világhírű kamara énekesnő hangversenyt tart városunkban. Hogy ily jeles művésznőt hallhat közönségünk, az Borsodi Vilmos színházi titkár érdeme, a ki fáradságtalanul buzgólkodik a színtársulat művészi nivójának emelése körül. A szerződtette egy estére Turolla Emmát, kinek kíséretében Ammermann Vilmos hírneves zongoraművész is eljön városunkba s közreműködik a hangversenyen. — A másor a következő: 1. Aria a „Cavalleria Rusticana”-ból, Mascagnitól; éneklő Turolla Emma. 2. Sonata E moll op. 90. Bethoventől; zongorán előadja Ammermann Vilmos. 3. „Ave Maria” Verdi „Otello”-jából, „Cansone dei Veli” Don Carlos-ból; előadja Turolla Emma. 4. Tarantella, Liszt „Venezia a Napoli”-jából; előadja Ammermann Vilmos. 5. Nagy Aria, Ponchielli „Gioconda”-jából, éneklő Turolla Emma. — Ezen nagy hangverseny általános idénybérlet-szünetben fog megtartatni s tekintettel a nagy művésznőre igen mérsékelten felomelt helyárrakkal: Páholy 12 frt; I-ső

rendű zártszék 3 frt, II-od rendű zártszék 2 frt. Erkély ülőhely 1 frt 20 kr., földszinti és erkély állóhely 80 kr., karzati ülőhely 80 kr., állóhely 40 kr.

— **Színház.** Bosau és Delavigne bohózata: „Tüzérek gyakorlaton” másodsor került csak színrre s máris üres ház előtt, a mint az a hétfői napokon igen gyakran megtörténik. Az előadás, jóllehet a szereplők egy kissé stietek, elég jó volt. Szatmári (Gaston), Déri (Fonchy), Gyurman (Clemence), Mezei Kálmán (Solignac) s Szilágyi (Inas) sikerült alakítást nyújtottak. (k.)

Egy új alak jelent meg kedden este színpadunkon, Rákosi Szidi magán színiskolájának végzett növendéke, Szalóczy Irén kisasszony, kit a kis számu közönség tapsviharral fogadott s a jövő remény fejében egy szép esokorral tisztelt meg. Szalóczy Irén Verő „Szultán”-jának Roxelane szerepében többé-kevésbé megfelelt a közönség várakozásának. Könyved játéka, fesztelen magatartása, kellemes modora szinte feledteték hangjának gyengességét, a mi különösen akkor volt észlelhető, midőn Posfai Ella (Szultán) hangjával kellett megmérkőznie. A két Mezei (basák) ügyesen alakította szerepét. (k.)

Tegnap este Hatvani reketsége miatt a „Bányamester” helyett a „Próbaházasság” került színrre igen kis számu publikum előtt. Szalóczy Irén (Biri), Déri (Berci), Mezei és Oláh né tetszéssel játszottak; az egész előadás azonban a rögtönzés jelei nagyon észrevehetőek voltak. (k.)

— **Déri Béla jutalomjátéka.** Szombaton e hó 23-án lesz Déri Bélának, a Veszprémi-féle színtársulat ezen tehetséges tagjának jutalomjátéka. Déri „Raphael”-t, dr. Váradi Antalnak kitünő színművet választotta s meghívta jutalomjátékára Váradit is, a ki — mint értesülünk — nemcsak megígérte eljövételét, hanem a főpróbát is hajlandó vezetni. Ha még megemlítjük, hogy „Raphael” ez alkalommal először kerül Szekesfejérvárott színrre, bizást remélhetjük, hogy a szombati előadás telt ház előtt fog lejártszódni.

— **Színházi műsor.** Csütörtökön 21-én „Agglógenyek” Sardou vigjátéka, Náda i Ferenc a nemzeti színház művésznőnek első vendégjátéka, felemelt helyárrakkal. — Pénteken 22-én „Pont-Biquet család” Náda i Ferenc második fellépte. — Szombaton 23-án „Rafael” Váradit Antal új színműve, szerző jelenlétében először; Déri Béla jutalomjátéka. — Vasárnap 24-én delután „A betyár kendője”, este „Fehő Klári.”

Közgazdaság.

— **A kender- és lentermelés érdekében.** Botog gazdasági viszonyaink javítása érdekében országszerte mozgalom indult meg s anyagilag már szintetönkrement kis gazdáink számára egy újabb jövedelmi forrást akarnak teremteni. Jövedelmező s biztos piacot találó növény termelése kínálkozik és van ajánlva a kender és len termelésében. A gazdák az eddig nagyon kis mennyiségben termelt kendent és lent kikészítés nélkül nyers állapotban értékesíthetik az egyes vidékeken felállított és felállítandó kender kikészítő telepeken. A soproni gazdasági egyesület felfogva ezen növény természettségének mezőgazdaságunkra való nagy fontosságát, holnap Kapuvárott a nagyvendéglőben értekezletet tart, melynek célja a kendertermelés felkarolásának megbeszélése s az egyesek által termelni szándékolt haldszám szerinti terület összeírása, hogy a beaváló, illetve kikészítő telepek Sopron megye alkalmas helyén való felállítása iránt a kellő lépéseket azonnal megtehesse.

— **A szeszmonopolium ellen.** A budapesti szesz-, líkőrgyárosok, és kímőzők ipartársulata és a pozsonyi szeszgyárosok és szesznagykereskedők a kormány által tervezett szeszmonopolium ügyében a szeszszákbeli érdekelteket f. hó 17-én országos értekezletre hívták össze Budapestre, melyen elhatározták, hogy állást foglalnak a szeszmonopolium ellen.

— **Gyümölcsészeti tanfolyamok.** A faternyésztés iránt érdeklődő faiskolakezelő tanítóknak és magánosoknak, a gyümölcsfaternyésztésben és faiskola kezelésben leendő alapos kiképzésére céljából a f. év tavaszán Budapesten, Kolozs-Monostoron és Kasán 10—10 napig tartó gyümölcsészeti tanfolyam tartását rendelte el a földmívelésügyi miniszter s arra a pályázati hirdetményi a törvényhatóságoknak a legkiterjedtebb módon leendő haladéktalan közzététele végett leküldötte.

— **Cipészek országos kongresszusa.** Az aradi ipartestületnek cipész-szakosztálya elhatározta, hogy a f. évi pünkösdi ünnepére egy „Magyarországi cipész kongresszust“ hív egybe Aradra s erre vonatkozólag felhívást intézett az ország összes ipartestületeinek cipész-szakosztályaihoz s egyszersmind kéri azokat, hogy a kongresszusra s a napirendre vonatkozó javaslataikat április 1-ig jelentsék be az aradi szakcsoportnál (Schrodt Lajos, Arad, Szombati-utca 19. sz.) Az előkészítő-bizottság által összeállított napirend-tervezet szerint a kongresszus követelni fogja az 1884. évi ipartörvény és az 1891. XIV. tc. módosítását. Érdekes pontja lesz a napirendnek a cipészek politikai jogainak megvitatása és állásfoglalása.

— **Inszanált pénzviszonyok.** Szólnokon az utóbbi időben erősen lábrakapott a vállalkozási kedv, a mely azonban egészségtelen financialis mozgalomnak vetett alapott és most érzik ennek a reakcióját. A napokban két régi cég került csödbe, egy dívat és egy rövidáru nagykereskedés, több kereskedő hitele és existenciája erősen inog, újabb bukások várhatók. A bankok azonban nagy osztalékokat fognak részvényeseiknek fizetni. (á)

— **Adófizetés természetben.** A körültekintő politika tanujelét adta legutóbb a bajor kormány. Ugyanis a bajor gazdák a mi gazdáinkhoz hasonló bajokkal küzdenek s bizony ők is súlyosan érzik a beállott gazdasági válság nyomasztó következményeit. Nemrégiben Ingolstadtban a kisgazdák egy része, a kik földadójukat nem voltak képesek kifizetni, tüntetőleg a kir. adóhivatal elé vonultak megrakott gabonás szekereikkel és azt kérték, hogy vegyék át termésüket adó fejében. A müncheni belügyminiszteriumnak értésére jutott az eset s tapintatosan oldotta meg az ingolstadti gazdáknak az általános óhajt kifejező követelését. A miniszterium a katonai hatóságokkal egyetértőleg aképp intézkedett, hogy a kisgazdáknak előre meghatározott áron, közvetlenül a katonai raktárba engedte meg terményeik beszállítását. Ezen engedély következtében községenként szövetszervezetek szervezettek jönnek létre, a melyek útján minden gazda jogosult adóösszege erejéig terményét a katonai raktárba szállítani. A raktár a szervezet vezetőjének fizeti ki a pénzt, a melylyel a szállítók adói törlesztesnek. Az állami adó pedig egyszerűen a katonai raktár elismervényével fizetetik. (á)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Gh. Zs. Nagysur. Ne tessék aggódni. Legközelebb közöljük. Nagyon el vagyunk halmozva anyaggal. — **B. H. Fehértemplom.** Köszönettel vettük. Csak folytassák. Ha kell program, küldünk. Tárcaját a közölköket sorába igátunk, de kérjük a papir egyik oldalát máskor üresen hagyni. — **K. E. Tolcsva.** Minthogy kiadóhivatalunkban jelenleg lapunknak rohamos elterjedése következtében nagy átalakítások történnek, könnyen megtörténik, hogy egyik-másik t. előfizetők egy kisse-

rendetlenül kapja a lapot. Ezen a bajon nemsokára véglegesen segítve lesz. — **Poszony.** Német is lesz legközelebb. — **H. S. Esztergom.** Kegyekeadják máskor lapunk címét jobban olvassni. — **M. K. Szabolca.** Cikket különféle okokból félretettük, melyek közt az első és az utolsó az, hogy stílus, felfogás és kidolgozás még nagyon a kezdőre vall. Kérését acceptáljuk. — **Pécsi Napló.** Szórol szára igaznak tartja, miket a Pester Corr. — mesél? — **X. Y. Gyula.** Ne tessék aggodni. Meglesz nemsokára az elkerülhetetlen szükséges központi közlöny is. Addig csak folytassák a szervezkedést. — **V. Szombathely.** Hát azon nem sajnálkozik, hogy Nagy-Kanizsa irizálási testületig vonultak Csáktornyára „vendégszerelni“? Egyébiránt bámuljuk egyházipolitikai mesélő tehetőségét. —

— **A „Fejérmegyei takarékpénztár“ felügyelő bizottságának az 1895. évi március hó 3-ik napjára összehívott rendes évi közgyűlése elé terjesztendő jelentése.**

Tisztelt közgyűlés!
Egyesületünk ügymenetét a lefolyt 1894. évben törvényszabta köteleességünknek megfelelően állandóan éber figyelemmel kísértük, az üzlet minden ágát gondosan ellenőriztük, az intézet pénztáráiban és annak különböző kezelési ágazataiban rendes és rendkívüli vizsgálatokat tartottunk és ezen eljárásunk eredményeként van szerencsénk a t. közgyűlésnek jelenteni, hogy a fejérmegyei takarékpénztár ügyvezetését és kezelését annak minden ágaiban a keresk. törvénnyel és alapszabályokkal mindenben megegyezően, az érték állományt pedig az intézeti könyvekkel egyezőnek és mindenben rendben levőnek találtuk.

Részvettünk továbbá az intézet értékeinek, okmányainak és készleteinek leltározásában; megvizsgáltuk az igazgatóság által az 1894-ik évre felállított mérleget, valamint a nyereség- és veszteségszámát és meggyőződöttünk, hogy egy a leltár fölvétele, mint a nyereség- és veszteségi számlának felállítása a kereskedelmi törvénynek és alapszabályoknak megfelelően eszközöltetett és ebből kifolyólag a mérleg jóváhagyását javasoljuk.

Megvizsgáltuk az igazgatóságnak a kimutatott 45,188 frt 69 kr. tisztajövedelem felosztására vonatkozó javaslatát és azt helyesnek és az intézet érdekeivel megegyezőnek találván ahhoz hozzájárultunk és annak elfogadására a t.

közgyűlést felkérve ezennel ajánlatba hozzuk, hogy minden egyes részvény után 1894. évre osztalékkul 20 frt — összesen 1500 részvény után 30,000 frt. f. évi márc. 4-ik napjától kezdve kifizetessék s az igazgatóság részére a betörlesztett zárszámadásra nézve a fölmentvény megadásáék.

Kelt Székesfejérvárott, 1895. febr. 20-án.

A felügyelő-bizottság:
Karl József, Szelke Kristóf,
Turidi Pál.

Ügynökök

kerestetnek
magas jutalék mellett

ugyszintén

az üzleti forgalom szerint

bizonyos havi fizetésre

is felvétetnek

Goldschmied Emil

ablakredőny-, zsalu- és rouleaux-gyárában

Prága—Bubna.

Ausztria és Magyarországban legnagyobb üzlet e szakmában.

Külföldre: 30 arany, ezüst és állami éremmel.

özv. Hanel Antalné és Schwanner

valódi vászon-áru, fehérnemű és menyasszonyi kelengyék raktára

a „SZILÉZIAI“-hoz

SZÉKESFEJÉRVÁR, barátok épületében.

35 év óta a barátok épületében levő

vászon-, kész fehérnemű- és menyasszonyi kelengye-raktárunkat

az épület lebontása következtében

gyári áron áruba bocsátjuk.

Ezen kedvező alkalmi vételre van szerencsénk a n. é. helybeli és vidéki közönség figyelmét tisztelettel felhívni.

Özv. Hanel Antalné és Schwanner.

Hímzési előnyomda.

A „FEJERMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“ vagyonmérlege 1894. évi december hó 31-én.

Folyó szám	Y a g y o n	Főkönyvi lapszám	Egyenként		Összesen		Folyó szám	T e h e r	Főkönyvi lapszám	Egyenként		Összesen	
			frt	kr.	frt	kr.				frt	kr.	frt	kr.
I.	Pénztári készlet	185			70612	11	I.	Részvénytőke 1500 drb 100 frtjával					
II.	Váltókban	176			1043220	05		hozzított részvény után	1			150000	—
III.	Jelzálogkötelezőkben	186			1210615	36	II.	Betétek s ezek tőkésített kamatai	159			2643973	71
IV.	Előleg értékpapirokra	165			23714	—	III.	Előre felvett kamatok	158			21143	16
V.	Folyó számlák egyenlege	180			227652	20	IV.	Tartaléktőkék					
VI.	Értékpapirokban							1. Adórtalék az 1895. évre	142	6800	—		
	1. 92450 frt névért. 4 és fél száz. regále	183	90601	—				2. Általános tartalékalap	116	78403	53		
	váltóság kötv. á 98 frt árfolyammal							3. Rendkívüli tartalékalap	42	11000	—		
	2. 24700 frt névért. 4 száz. m. föld-	183	23712	—				4. Költségtartalék	178	1177	66	92381	19
	hitelintézetű zálog. á 96 frt árfoly.						V.	Nyugdíjalap	182			22630	73
	3. 200,000 kor. névért. 4 száz. m.	183	95000	—			VI.	Betétkamatadó	137			5644	41
	koronájár. kötv. á 95 frt árfolyammal						VII.	Szelvénybélyegdíj	187			96	—
	4. 10000 korona n. é. 3 száz. m. jelzhitk.	183	5500	—	214813	—	VIII.	Előbbi évekről föl nem vett osztalék	175			607	—
	nyer. kötv. á 110 frt árfolyammal						IX.	Wertheim S. L. emlékére tett alapítvány	147			1000	—
VII.	Értékpapírok függő kamatai	163			1394	85	X.	Igazgatóság és igazgató-tanácsrészei	149			3071	10
VIII.	Pénzüntézeteknél elhelyezett tőkék	7.18.57			65900	13	XI.	Felügyelő-bizottság tiszteletdíja	117			180	—
IX.	Pénzüntézeteknél elhelyezett tőkék függő				163	75	XII.	Tisztviselők jutalma	118			1750	—
	kamatjai	95					XIII.	Közhaszn. közművelődési és jótékony-				920	—
X.	Segélygyuleti betétek							célú adományok	166			30000	—
	1. Székesfejérvári kölcsönös segélyzö-	162	20419	19			XIV.	Osztalék 1500 drb. részvény után á 20 frt	175			48	15
	egylet 124 betétje						XV.	Nyerevény átvitel az 1895. évre	161				
	2. Székesfejérvári kölcsönös népsze-	177	54381	02	74800	21							
	gélyzö-egylet 1905 betétje												
XI.	Különböző követelések	185/157			4595	99							
XII.	Intézeti ház ára	58			16500	—							
XIII.	Felszerelés 10 száz. avulás loirása után	103			1593	89							
XIV.	Hátralékos kamatokban	138			16359	91							
XV.	Ügyviselő hivatal előlege	153			1260	—							
XVI.	Váltó úrlapokban és bolyogjegyekben	40			150	—							
XVII.	Postatakarékpénztár	181			100	—							
					2973445	45						2973445	45

A „FEJERMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR“ nyerevény- és veszteségi számlája az 1894-ik évről.

Folyó szám	V e s z t e s é g	Főkönyvi lapszám	Egyenként		Összesen		Folyó szám	N y e r e m é n y	Főkönyvi lapszám	Egyenként		Összesen	
			frt	kr.	frt	kr.				frt	kr.	frt	kr.
I.	Kifizetett és tőkésített kamatok	154			112237	98	I.	Át hozat az 1893. évről	164			35	83
II.	Betétkamatadó	137			11223	80	II.	Váltók, jelz. követelések, előlegek s folyó				167853	40
III.	Az intézet saját alapjai után járó kamatok:						III.	szebeli követelések utáni kamatokból	158			2883	07
	1. Általános tartalékalap 4 száz. kamatai	153	2749	39			IV.	Pénzüntézeteknél elhelyezett tőkék kamatai	95				
	2. Nyugdíjalap 5 száz. kamatai	156	1047	18	3796	57		Értékpapírok kamatai:					
IV.	Tisztviselők s szolgáló fizetése	170			8140	—		1. 4 1/2 száz. regále váltásági kötv. után	163	4160	25		
V.	Kézbesítési költségek	160			2728	62		2. 4 száz. m. földhitelint. zálogl. után	163	994	65		
VI.	Lakbér az intézet saját és borbévt							3. 4 száz. m. koronajár. kötv. után	163	4633	32		
	helyiségei után	174			900	—		4. 4 száz. aranyjárdék-kötv. után	163	531	63		
VII.	Leírások:							5. 3 száz. jelzhitk nyer. kötv. után	163	10	83	10330	68
	1. Értékesítkezés az intézeti háznál	58	500	—			V.	Segélygyuleti kamatok:					
	2. 10 száz. avulás a felszerelési számlánál	103	177	10	1418	70		1. Székesfejérvári kölcsönös segélyzö-	173	908	52		
	3. Behajthatatlan váltókövetelésekre	176	741	60	1271	99		egylet betétei után					
VIII.	Az 1894 évi adótartalék pótlására	142			96	—		2. Székesfejérvári kölcs. népsze-	172	3077	15	3985	67
IX.	Szelvénybélyegdíj	187			74	30		egylet betétei után					
X.	Érkezett adományokra	166					VI.	Ház és boltbérlet	140			930	—
XI.	Üzleti nyerevény, melyből forditattik:						VII.	Értékpapírok eladása és kiscersolásából	183			1003	—
	1. Az 1893. évi adótartalékra	142	6800	—			VIII.	Részvényátírási díjakból	141			50	—
	2. Az általános tartalékalap növelésére	116	1919	44									
	3. Nyugdíjalap gyarapítására,	183	500	—									
	4. Az igazgatóság és igazgató-tanács												
	részilletéke	149	3071	10									
	5. Felügyelő-bizottság tiszteletdíjára	117	180	—									
	6. Tisztviselők jutalmazására	118	1750	—									
	7. Közhaszn. közművelődési és jóté-												
	konyeölü adományokra	166	920	—									
	8. Osztalékra 1500 darab részvényre	175	30000	—									
	á 20 frtjával												
	9. Nyerevény átvitel az 1895. évre	188	48	15	45188	69							
					187076	65						187076	65

Székesfejérvárott, 1894. évi december hó 31-én.

Gróf Zichy Nándor,
elnök.Dwelly Rezső,
vezértitkár.Pete Dani,
pénztárnok.

Felmayer Károly,

Molnár Béla,

Sommer Mór,

Dr. Szüts Andor,

Wertheim Armin,

mint az igazgató-tanács tagjai.

Ezen mérleg úgy a nyerevény- és veszteség-számla általunk megvizsgálattván, a keresk. törvényben foglalt határozványokkal s az alap-szabályok idővágó rendelkezéseivel, nemkülönbén az intézeti fő- és segédkönyvekkel teljesen összehangzóznak s mindenekben rendben levőnek talál-tatott; minél fogva az igazgatóság abbéli javaslata, hogy ezek alapján *osztalékul* részvényenkint *20 frt*, *összesen 30,000 frt* kifizetessék, általunk is helyeseltetvén, s magunkóvá tétetvén, a közgyűlésnek elfogadás végett ezennel ajánlatba hozatik.

Székesfejérvár, 1895. évi február hó 20-án.

Karl József, Szelle Kristóf, Turiák Pál,

mint a közgyűlés által választott felügyelő-bizottság tagjai.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdájában Székesfejérvárott.